

Enheten för tillsyn
Lotta Reimers
08-7854406

Rapport från inspektion hos Överförmyndarnämnden i Uppsala kommun den 16 oktober 2013

Sammanfattning

Länsstyrelsen har efter inspektionen funnit anledning att kritisera Överförmyndarnämnden på följande punkt:

- Arvodesbeslut skickas inte till huvudmannen när denne betalar.

Inledning

Länsstyrelsen granskade vid tillsynsbesöket slumpvis utvalda akter, fördelade på 15 godmanskap, 9 förvaltarskap, 11 förmynderskap och 2 ansökningar eller anmälningar om behov av ställföreträdare. Se bilaga med förteckning av aktnummer över granskade ärenden.

Efter aktgranskningen gick Länsstyrelsen tillsammans med Överförmyndarnämnden i Uppsala kommun (nämnden) igenom de frågor som uppstått vid granskningen av akterna. Vid sammanträdet medverkade Lars-Gunnar Eriksson (nämndens ordförande), Peter Wråke, Ida Hellrup och Eva Österberg från nämnden och Sophie Carlgren och Lotta Reimers från Länsstyrelsen.

I den mån Länsstyrelsen fann anledning att kommentera nämndens handläggning av ärendena framgår detta nedan med hänvisning till aktuella aktnummer.

Aktgranskning med kritik

Arvodesbeslut till huvudmannen

Vid granskningen av akterna noterade Länsstyrelsen att nämnden inte överlämnar arvodesbeslutet till huvudmannen när denne betalar hela eller delar av arvodet.

Av 21 § förvaltningslagen (1986:223), framgår att en sökande, klagande eller annan part ska underrättas om innehållet i det beslut varigenom myndigheten avgör ärendet, om detta avser myndighetsutövning mot någon enskild. Parten behöver dock inte underrättas om det är uppenbart obehövligt. JO har i beslut den 15 november 2005 uttalat följande i frågan (dnr 3874-2005).

JO påtalade att arvodesbeslut som innebär att huvudmannen skall stå för någon del av arvodet normalt ska expedieras till huvudmannen. JO tillade också att arvodesyrkanden som går utöver den fastställda normen också bör kommuniceras med huvudmannen om inte detta är uppenbart obehövligt. JO anförde vidare att det tydligare skulle framgå att det är ett beslut som både rör huvudmannen och ställföreträdaren om den senares namn och adress i beslutshuvudet togs bort och det istället sattes upp en expeditiionslista på eller till beslutet.

Nämnden kan inte undgå kritik för sin handläggning. Länsstyrelsen förutsätter att nämnden ändrar sina rutiner i detta avseende.

Övrig aktgranskning

Redovisningshandlingar till ny ställföreträdare

Länsstyrelsen noterade vid granskningen att enbart vissa redovisningshandlingar överlämnas till den nya ställföreträdaren efter ett beslut om byte. Nämnden skickar ut ett brev till den nya ställföreträdaren där det bl.a. står att nämnden överlämnar ”redovisningshandlingar som avlämnats av din företrädare (kopiorna får behållas).”

Enligt 16 kap 8 § föräldrabalken (FB) ska överförmyndaren, vid byte, överlämna sluträkningen, efter att överförmyndaren granskat den, tillsammans med förteckning, årsräkningar samt övriga handlingar enligt 15 kap. 3 och 8 §§ FB som förvaras hos överförmyndaren till den nya ställföreträdaren. Den nya ställföreträdaren ska inom två månader återlämna handlingarna till överförmyndaren. Bestämmelsen innebär att alla förteckningar, årsräkningar m.m. som förvaras hos överförmyndaren ska lämnas över till den nya ställföreträdaren, oavsett antal eller ålder. Länsstyrelsen uppmanar nämnden att fortsättningsvis överlämna samtliga redovisningshandlingar som förvaras i akten.

Ansökan om samtycke från överförmyndaren

Vid granskningen av akt nr 5621 angående ett förmynderskap noterade Länsstyrelsen bl.a. följande. Förmyndaren har år 2010 gett en fullmakt till en jurist på en byrå för att sköta ett dödsbo där barnet är dödsbodelägare. Det är juristen som sedan har ansökt om samtycke till försäljning av en fastighet i dödsboet och även skrivit under köpekontraktet. Nämnden uppgav att det ibland förekommer denna typ av fullmakter, men att de brukar kräva att ansökan om samtycke görs av förmyndaren.

Enligt 20 kap 4 § FB kan endast förmyndare, gode mannen eller förvaltaren begära samtycke till åtgärd från överförmyndaren beträffande en enskilds egendom. Oavsett fullmakten hade juristen i förevarande ärende inte rätt att ansöka om nämndens samtycke till försäljningen av fastigheten. Nämnden bör därför se över om någon åtgärd behöver vidtas i ärendet av denna anledning.

Gåvoförbud

I akt nr 3791 angående ett förvaltarskap framgick att nämnden den 21 mars 2012 beslutat att förvaltaren fick ta ut sammanlagt 60 000 kr för att ge till sina tre barn. Nämnden uppgav att de normalt sett är restriktiva när det gäller gåvor av detta slag. Länsstyrelsen påpekade att förbudet för ställföreträdare att ge bort sin huvudmans egendom i 14 kap 12 § FB är mycket restriktivt. Undantaget är personliga presenter som inte står i missförhållande till huvudmannens tillgångar. Länsstyrelsen framförde att det framstår som tveksamt om gåvor på 20 000 kr kan falla in under kategorin personliga presenter.

Ansökningar om behov av ställföreträdare

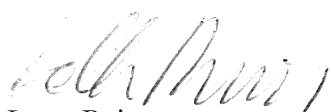
Nämnden informerade om att de själva utreder ansökningar om god man eller förvaltare, men att det normalt sett bara tar några veckor, innan ärendet sedan överlämnas till tingsrätten.

Länsstyrelsen noterade i ett antal akter (akt nr 2666, 2035 och 6622) att huvudmäns eller gode mäns ansökningar om behov av förvaltare ofta utreds av nämnden innan de skickas över till tingsrätten. Nämnden anger i ansökan till tingsrätten att nämnden vidarebefordrar ansökan och anger huvudmannen eller gode mannen som sökande. I akt nr 2666 gavs ansökan in den 7 december 2012 och överlämnades till tingsrätten i mars år 2013. I akt nr 6622 gavs ansökan in den 10 januari 2013 och överlämnades till tingsrätten den 20 maj 2013. I akt nr 2035 tog överlämnandet två dagar, för ett interimistiskt beslut om förvaltarskap. Nämnden uppgav att de alltid överlämnar ansökningar om förvaltarskap till tingsrätten, de avskriver aldrig ärendet själva.

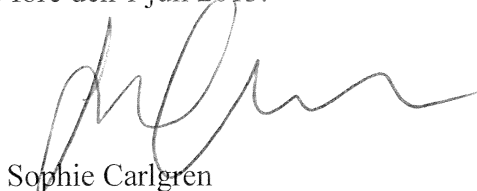
En ansökan om god man eller förvaltare, från någon som är behörig att ansöka enligt 11 kap 15 § FB, ska översändas till tingsrätten (se JO beslut den 15 maj 2008, diarienummer: 3903-2006, samt JO:s ämbetsberättelse 2005/06 s. 422). Det är tingsrätten som har att pröva ansökningar om ställföreträdare och om ansökan istället har inkommit till överförmyndaren bör myndigheten hjälpa den sökande tillrätta (se 4 § tredje stycket förvaltningslagen (1986:223)), med utgångspunkt i att ansökan då är att betrakta som ingiven till fel myndighet. Länsstyrelsen anser därför att förevarande ärenden tidigare borde ha överlämnats till tingsrätten.

Övriga frågor

Nämnden uppgav att de vid inspektionstillfället hade granskat 93 procent av samtliga årsräkningar avseende år 2012. De prioriterar ställföreträdare som begär arvode, vilket gör att det är förmynderskapsärenden som återstår att granska. 80 procent av årsräkningarna var granskade före den 1 juli 2013.

Lotta Reimers

Sophie Carlgren

Kopia till:

Överförmyndarnämnden i Uppsala kommun

Kommunfullmäktige i Uppsala kommun

Kommunstyrelsen i Uppsala kommun

LÄNSSTYRELSEN
I STOCKHOLMS LÄN

Enheten för tillsyn
Lotta Reimers
08-785 55 06

Bilaga

Datum
2014-01-28

Beteckning
203-27804-2013

1 (1)

Granskade akter

Ansökningar och anmälningar om behov av ställföreträdare
Akt nr 7021, 7061

Förmynderskap
Akt nr 6349, 1549, 4858, 6350, 3829, 6510, 6502, 2958, 5621, 1552, 3908

Godmanskap
Akt nr 2060, 2035, 7430, 6519, 6516, 5892, 3642, 3631, 1110, 17, 1221, 12,
4079, 5468, 5641

Förvaltarskap
Akt nr 6540, 6524, 7104, 5634, 16, 1283, 1235, 6622, 3791